

مشکلات بیندیشند و اقدام مؤثری انجام دهند، اما هرگونه اقدامات عملی در این زمینه به زیرساخت‌هایی نیاز دارد که متأسفانه این زیرساخت‌ها فراهم نیست. برای تغییر بنیادین وضع موجود نیاز به تغییر اساسی رویکردهاست و در دور جدید فعالیت معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری دبیرخانه شورایی مناطق آزاد در دولت عدالت و جمهوریت، مهم‌ترین رویکردهای معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری دبیرخانه شورایی مناطق آزاد به این شرح است.

۱. عدالت‌محوری: برقراری عدالت اصلی‌ترین هدف بعثت انبیا و مهم‌ترین هدف برپایی حکومت اسلامی است. این جایگاه را به‌خوبی می‌توان در مباحث منسجم رهبر معظم انقلاب درباره عدالت نیز مشاهده کرد. بر همین اساس سعی کردیم در حد توان خود زمینه‌های افزایش عدالت را در حوزه‌های گوناگون سلامت و ورزش و آموزش و گردشگری و... فراهم سازیم، برای مثال، در حوزه آموزش و برای نزدیک شدن به عدالت آموزشی، پس از امضای تفاهنامه با دانشگاه تهران و دانشگاه فرهنگیان و علامه طباطبایی و همچنین وزارت آموزش و پرورش و سازمان فنی‌وحرفه‌ای، دانشگاه فرهنگیان و پردیس بین‌المللی دانشگاه تهران در قشم افتتاح شد و تا ابتدای مهر دانشگاه فرهنگیان در ارس و ماکو نیز آغاز به کار می‌کند. همچنین، یک مدرسه جایگزین مدرسه کانکسی در ارس و چهار مدرسه در چابهار به بهره‌برداری رسید و سه مدرسه جایگزین مدارس کانکسی در ماکو نیز کلنگ زده شد. افزون بر این، در بودجه سال ۱۴۰۱ مبلغ درخور توجهی برای افزایش کیفیت آموزش و رسیدگی به دانش‌آموزان کم‌برخوردار در مناطق آزاد در نظر گرفته‌ایم.

۲. بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت‌های مردمی: این رویکرد کاملاً منطبق بر سیاست‌های کلان کشور و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب و توصیه‌های آیت‌الله رئیسی است. بر همین اساس، راه‌اندازی تعاونی‌ها در مناطق آزاد را در اولویت کار خود قرار دادیم و تلاش کردیم برای تحقق عدالت، با ساختاری روشن و قانونی از ظرفیت‌های مردمی کمک بگیریم. تعاونی‌ها همزمان چند هدف را محقق می‌سازند: رشد و آبادانی منطقه، مبارزه با فساد، افزایش شفافیت، افزایش چشمگیر نقش مردم در اداره کشور، ارتقای بازدهی سازکارهای اجرایی و... افزون بر این، در راستای مبارزه با آسیب‌های اجتماعی نیز قرارگاه ملی امداد اجتماعی (جمعیت امیرالمؤمنین) را راه‌اندازی کردیم تا به‌کمک سرمایه اجتماعی که حول محور هیأت‌ها و مراسم اهل‌بیت شکل گرفته است، زمینه‌ها و بسترهای شکل‌گیری و افزایش آسیب‌های اجتماعی را شناسایی کنیم و کاهش دهیم که به لطف خدا در چند منطقه این قرارگاه آغاز به کار کرده و عضوگیری‌ها از عموم مردم در حال انجام است.

۳. مبارزه با فساد: در این نکته هیچ تردیدی نیست که برای پیشرفت، راهی جز مبارزه تمام‌قد، همه‌جانبه، واقعی، علمی، ساختاری و به دور از شعارزدگی با فساد وجود ندارد. همان طور که رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند «در

مبارزه با فساد، در درجه اول، مسأله پیشگیری است» (۲۰ مهر ۱۳۹۰). در این نکته هیچ تردیدی نیست که یکی از زمینه‌ها و بسترهای اصلی ایجاد فساد در کشور فرایند بودجه‌ریزی و اجرای آن است. هرچقدر بودجه دقیق‌تر و روشن‌تر و شفاف‌تر و علمی‌تر باشد، خودبه‌خود امکان ایجاد فساد کاهش می‌یابد. بر همین اساس، تصمیم گرفتیم تحولی بنیادین در نظام بودجه‌ریزی مناطق آزاد در حوزه معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری ایجاد کنیم و در همین راستا تدوین سند جامع بودجه‌ریزی معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری و سند راهنمای نگارش پشتوانه نظری بودجه معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری را به انجام رساندیم. سامانه جامع شاخص‌های فرهنگی، اجتماعی، گردشگری، آموزش، ورزش و سلامت مناطق آزاد هم که با آن بیشتر آشنا می‌شویم، در همین راستا راه‌اندازی شد.

۴. پاسداشت هویت ایرانی اسلامی: یکی از ویژگی‌های برجسته کشورمان غنای فرهنگی است که ظرفیت عظیمی برای کشور به حساب می‌آید، اما متأسفانه در حوزه‌های

گوناگون از این سرمایه ارزشمند به‌قدر کافی استفاده نشده و حتی در بسیاری از حوزه‌ها و زمینه‌ها آسیب‌های جبران‌ناپذیری به آنها وارد آمده است. در راستای تحقق این رویکرد چند اقدام مهم انجام شد، برای مثال، باشگاه دهه‌نودی‌ها را برای آشناکردن کودکان و نوجوانان با ارزش‌های اسلامی و انقلابی راه‌اندازی کردیم و در تکمیل آن، پویش سراسری «حاج قاسم فردا» را تدارک دیدیم. برگزاری رویداد گهرشاد در حوزه عفاف و حجاب و راه‌اندازی ستاد امر به معروف و نهی از منکر در دبیرخانه از دیگر اقداماتی است که در این زمینه به ثمر نشست. افزون بر این به‌صورت مرتب، پویش‌های کتابخوانی برای مخاطبان گوناگون برگزار می‌شود تا سطح فرهنگی کتابخوانی در مناطق آزاد و البته سراسر کشور بهبود و ارتقا یابد.

۵. کنترل آسیب‌های اجتماعی: آسیب‌های اجتماعی پدیده‌ای است که تقریباً همه کشورهای جهان را درگیر خود ساخته است. متأسفانه کشور ما نیز از این آسیب در امان

نبوده و اقدامات انجام‌شده در این زمینه به‌قدر کافی گره‌گشا نبوده است، برای مثال، اعتیاد یکی از اصلی‌ترین آسیب‌های اجتماعی کشور به حساب می‌آید، زیرا در بسیاری موارد فرد را از کار سازنده دور می‌کند و بسیاری از خانواده‌ها را به مرز نابودی می‌کشاند و افراد بیشتری را درگیر می‌سازد و زمینه‌های آسیب‌های دیگر اجتماعی را نیز فراهم می‌آورد، البته رابطه دوسویه بین بسیاری از آسیب‌های اجتماعی وجود دارد و نمی‌توان فقط یکی را عامل و زمینه دیگر آسیب‌ها دانست. در مقابله با اعتیاد باید به‌صورت همزمان برای پیشگیری و درمان اعتیاد برنامه‌هایی تدارک دیده شود. بر همین اساس، در حوزه سخت‌افزاری به‌منظور افزایش درمان و کاهش تعداد معتادان، حمایت‌های گوناگونی از مراکز بازپروری و نگهداری معتادان انجام می‌شود. افزون بر این، با هدف پیشگیری و کاهش ورودی به چرخه اعتیاد، در مرحله اول طرح بزرگ توانمندسازی ۵۰۰۰ دانش‌آموز و کارگر در مناطق آزاد را تدارک دیدیم، زیرا به‌منظور توانمندسازی باید جامعه هدف مشخصی را برگزید و کار را از آنها آغاز کرد.

انتخاب دانش‌آموزان چند دلیل اصلی دارد. یکی اینکه آمار اعتیاد بویژه مواد جدید اعتیادآور در نوجوانان در حال افزایش است. دوم اینکه دانش‌آموزان در سنی قرار دارند که سرمایه‌گذاری روی آنها بازدهی طولانی‌مدت به همراه می‌آورد. سوم اینکه قابلیت آموزش و تأثیرپذیری در این سن بیشتر از جوانی است و همین ویژگی بازده طرح را افزایش می‌دهد. کارگران به‌دلیل اینکه از لحاظ اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی قشر آسیب‌پذیری به حساب می‌آیند و شاید به خیلی از امکانات دسترسی نداشته باشند، در برابر اعتیاد بسیار آسیب‌پذیر هستند و باید اقداماتی ویژه و فوری برای آنها صورت گیرد.

۶. اتخاذ رویکرد علمی و تخصصی: متأسفانه، یکی از مشکلات پُرسامد در کشورمان، کم‌توجهی به رویکرد علمی و تخصصی است. خوشبختانه به

برکت انقلاب اسلامی، جوانان بسیاری توانستند تحصیلات خود را تا سطح عالی ادامه دهند و افتخارات بسیاری رقم بزنند که باید به‌درستی از این ظرفیت عظیم بهره برد. طبیعی است برای اقدامات علمی ابتدا باید توصیف دقیق و روشنی از وضع موجود داشت و بر همین اساس، راه‌اندازی سامانه جامع شاخص‌های فرهنگی، اجتماعی، گردشگری، آموزش، ورزش و سلامت مناطق آزاد را در دستور کار خود قرار دادیم. شاخص‌های معتبر و علمی موجود در این حوزه‌ها را احصا و چند مرحله پالایش کردیم و در مجموع، بیش از ۳۰۰ شاخص در این سامانه بارگذاری شد و همه مناطق آمار مربوط به خود را در این سامانه به اشتراک گذاشتند. بدون شک، این اقدام، کاری زیرساختی و زیربنایی است که تا سالیان سال می‌توان آن را بهبود و ارتقا بخشید و بهره‌های فراوانی از آن برد، البته این سامانه به این شاخص‌ها محدود نمی‌شود و به لطف خدا بنا داریم بودجه‌های مناطق را به‌صورت شفاف در این سامانه با مردم به اشتراک بگذاریم.